

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne številke in priložnice.
Inserati: do 9 peti vrst 1 D, od 10—15 peti vrst 1 D 50 p, večji inserati peti vrst 2 D; notice, poslane, izjave, reklame, preklicani peti vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popusti le pri naročitih od 11 objav naprej. — Inseratni davek posebej.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Kaniževa
ulica št. 5, priloženo. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Kaniževa ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.
Besedila sprejema le podpisane in zadošene frankovane.
Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
v inozemstvu navadne dni Din 1, nedelje Din 1-25
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu
12 mesecev	6 mesecev	Din 120—	Din 144—	Din 216—
6	3	60—	72—	108—
3	1	30—	36—	54—
1		10—	12—	18—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročilna doplačila.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročilni vedno 300 p po nakaznici.
Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Dr. Henrik Steska:

O decentralizaciji državne uprave.

Nezadovoljstvo glede uprave v naši državi je dokaj veliko in želja po izpremembi upravnega sistema nujna posledica te obče nezadovoljnosti. Menda ne bo upravnega strokovnjaka, ki bi mogel zagovarjati centralistično smer uprave v naši precej obsežni in kar se tiče družabnih razmer dokaj pestri državi. Centralistična uprava je mogoča le tedaj, kadar so prosvetne, gospodarske in obče družabne razmere v poedinih delih države bolj enotne in ima centralna vlada zadostno prvovrstnih uradnikov - strokovnjakov, ki poznajo vso državo in potrebe vsega njenega prebivalstva. V zmoti je, kdor meni, da se dajo tako opremljena ministrstva brez intenzivnega dela več generacij ustvarjati. Zato bo treba še mnogo truda in pozitivnega organizatoričnega in podrobnega dela naših narodnih kulturnih delavcev.

Že vsled naravnih zemljepisnih priključitve imajo poedine naše države druge potrebe, in ta različni potreb zahteva, da se uprava prilagodi posebnim potrebam. K tem naravnim zemljepisnim činiteljem štejemo n. pr. sestavo tal, relief ozemlja, klimatične razmere, lego pokrajine ob morju in ob plovnih vodah. Tu gre za stvari, ki jih človeštvo sploh ne more ali samo v neznatni meri more predrugačiti. Zaradi teh činiteljev se bodo gospodarske prilike v poedinih pokrajinah vedno razlikovale. Ako je že zaradi tega v interesu uspešne duševne in materijalne kulture treba izvestne decentralizacije v upravi, tembolj je potrebna taka decentralizacija tam, kjer gre za več stoleten, deloma celo za več nego tisoleten različen zgodovinski razvoj poedinih pokrajin. Ako imajo poedine pokrajine različen zgodovinski razvoj, potem imajo seveda tudi različne pravne sisteme. A ravno pravne institucije segajo kar najgloblje v človeško življenje, in starih pravnih naprav, ki so se vživele v narodu, ne kaže kar tako menjati. Pri pravu gre za sistem obveznosti in pravic, ki so v enotni zvezi, ali spremembe v tem sistemu prebivalstvo tem hujše občuti, čim bolj se je odpravljena ali izpremenjena pravna institucija prilagodila ostalim družabnim priključitvam ali čim bolj iz njih izvira. Brez posebnih težav je mogoče odpraviti le take pravne institucije, s katerimi ljudstvo nima ožjih stikov ali ki jih občuti zgolj kot breme, ali ki zadevajo le mal krog ljudi.

Uprava je delovanje države in njej izvršeni samoupravi izven zakonodajstva in sodstva v dosegu javnih smotrov. Naloga uprave je tedaj zelo obsežna in kjer se ona poslužuje predvsem pravnih sredstev ter kjer nalaga prebivalstvu obveznosti in mu ustvarja pravice in razvoja o obstoju obveznosti, torej jo narod tudi kar najizdatnejše občuti. Povsem umiliva je potemtakem težnja, da se naša uprava izboljša. Tre-

ba bo najti neko srednjo pot med nevdzdržnim centralizmom in preobsežnim in pretiranim avtonomizmom. Eno je zaradi obstoječe kulturne pestrosti v naši državi povsem nemogoče odnosno trajno nevdzdržljivo in najsi se razni upi glede beogradskih ministrstev (številno uradništvo v ministrstvih, neposredni vpliv ministrstev na raznotere tudi manj važne, a za to ali ono politično stranko vendar le pomembne posle, večje upoštevane beogradskih industrijskih krogov pri državnih dobavah) tudi ne uresničijo. Prenajeti centralisti so še hujši škodljivci narodnemu edinstvu nego separatisti, ker vrše oni svoje pogubno delovanje pod krinko idealnega jugoslovenskega narodnjstva. Drugo je istota, ker ob preveliki avtonomiji nikoli ne pridemo do zaželenega kulturnega narodnega edinstva.

Decentralizacija uprave je možna na dveh načinih in treba bo, da se naša država ne poprime le enega načina, ampak obeh in v pravi meri in razmerju. Poleg decentralizacije s samoupravo lokalnih edinic (občin, okrajev ali srezov in oblasti ali pokrajin) in stanovskih združenj (n. pr. obrtnikov, industrijalcev, trgovcev, delavcev, odvetnikov, notarjev, avtoriziranih inženjerjev, zdravnikov, lekarnarjev itd.) se mora tudi neposredno od državnih organov izvrševana uprava decentralizirati. Ta administrativna decentralizacija se izvaja pred vsem z uvedbo raznih stopenj ali instanc. Centralna vlada je vrhovna instanca za vso državo in so jej podrejene za večje dele države srednje in končne in končno tem za manjša ozemlja nižje instance. Pri centralni vladi opažamo dokajšnjo dekoncentracijo, to se pravi centralna vlada obstoji iz cele vrste samostalnih ministrstev. To je popolnoma upravičeno, in sicer že zaradi dejstva, ker je z ozirom na obsežnost naše države in raznoličnost v njej in vsled obilice poslov treba delitve poslov vrhovne uprave med več odgovornih oseb in končno, ker raznovrstnost poslov zahteva specialnega znanja glede poedinih gran uprave. Obstoj srednje in nižje instance je seveda še večjega pomena za dobro upravo. Pri srednji in nižji instanci pa ni treba take dekoncentracije, kakršna mora biti pri centralni vladi, kajti vsled manjšega teritorija teh instanc in drugačne odgovornosti šefov srednjih in nižjih instanc je več sorodnih upravnih gran lahko združenih v enem samem uradu pod vodstvom ene same osebe. S tako koncentracijo je varovana tako potrebna enotnost v upravi tega ali onega ozemlja in pa prebivalstvu ustrezno. V interesu dobre uprave je, ako je vsa obča uprava, to je državna uprava izven finančne uprave, uprava državnih podjetij in vojaške uprave (sodne in zunanje uprave tu ne upoštevam) v srednji instanci združena. V Sloveniji in tudi drugod v

naši državi žalibog še ni te enotnosti. Imamo v Sloveniji kot občo upravno instanco srednje stopnje pokrajinsko upravo, ki obsega le notranjo, poljedelsko, šumarsko, socialnopolitično, prosvetno in versko stroko. Izven organizacije pokrajinske uprave in samostalne pa so gradbena uprava, trgovinsko obrtna uprava, zdravstvena uprava, rudarska uprava in agrarna reforma. Torej izredno velika razcepljenost, ki jo pogostokrat poedina ministrstva podpirajo, češ da je potrebno, da imej vsako ministrstvo v srednji in nižji instanci svoje specialne, od drugih uradov povsem ločene samostalne organe. Posledica je seveda velika desorganizacija v upravi in posebno tudi to, da je za eno in isto stvar pristojnih več samostalnih uradov in da se naše ljudstvo ne spozna več, temveč mu je državna uprava že hujša unganka od sfinge.

Povsem jasno izraža načelo koncentracije uprave v srednji in nižji stopnji zakon o obči upravi. Po tem zakonu naj bi načeloval vsej obči upravi v srednji stopnji oblastni veliki župan in naj bi obča uprava obsegala notranjo, prosvetno, agrarno reformo, poljedelsko, gradbeno, trgovinsko - industrijsko, zdravstveno, socialnopolitično, versko in rudarsko in šumsko upravo (razen državnih domen). Ker pa take koncentracije ne predpiše ustava sama, zavoljo tega skušajo razni krogi obstoječo odnosno projektirano enotnost uprave v srednji in nižji stopnji odpraviti s pomočjo novih zakonov (n. pr. z raznimi šolskimi, zdravstvenimi in podobnimi zakoni). Ti krogi se morda odlikujejo z znanjem v jezikoslovju, naravoslovju, medicini in kirurgiji, tehniki itd., gotovo pa ne z zadostnim praktičnim in teoretičnim znanjem o državni upravi, in ne pojmujejo in ne vidijo slabih posledic svoje enostranosti. Zameriti jim tega ne smemo, vsaj niso administrativno strokovnjaki in tedaj ne vedo, kaj delajo.

Imamo torej več upravnih instanc in ni vse poslovanje državne uprave centralizirano v centrali sami. Toda s tem še ni zagotovljena dobra uprava. Obstoj hierarhičnega sistema pod- in nadrejenih instanc zahteva, da se odkazanje poslov na poedine instance vrši po gotovih načelih. V principu bodi nižja instanca. I instanca za večino upravnih poslov in le izjemoma odločaja srednja (pokrajinska, oblastna) instanca ali celo ministrstvo v I. stopnji. To je neobhodno potrebno, ker morajo osebe, ki odločajo v I. stopnji, do dobrega poznati lokalne potrebe prebivalstva in višje instance v obče nimajo takega znanja glede vsega sebi podrejenega teritorija. Dalje pa je treba poskrbeti, da obvelja načelo instancnega teka, in sicer po dveh stopnjah zaradi ubravanja in manjših stroškov upravnega postopanja. Od I. instance bodi načeloma dovoljena pritožba na II. instanco in II. instanca bodi za eno stopnjo višja instanca nego ona, ki je v I. stopnji odločala. Od nižjih, na primer okrajnih oblastev (okr. glavarstev itd.) bodi tedaj dovoljena pritožba le na srednjo instanco, na

primer na pokrajinsko ali oblastno upravo, nikakor pa ne kar direktno na ministrstvo ali pa še od srednje instance na ministrstvo. Kadar bi pa izjemoma srednja instanca v I. stopnji odločala, takrat naj bi šla pritožba na ministrstvo. Da bi imeli troje ali več stopenj, to bi upravo preveč obremenilo in podražilo ter zavleklo Povsem nepotrebna pa je bolajzen in odpor gotovih državnikov, da bi bila nižja instanca v obče I. stopnja in da bi pritožbe ne šle koncem konca na ministrstva. Vsaj so tudi srednje in nižje upravne instance državni uradi, nezaupljivost centralne vlade proti srednjim in nižjim instancam torej ni povsem upravičena in gotovo se zavoljo tega ne smejo razni upravni posli prenesti kar

na srednjo ali celo vrhovno instanco. Taka nezaupljivost bi povzročala hudo nezaupanje prebivalstva napram centrali, a temu se je treba v interesu mirnega in uspešnega razvoja našega naroda izogibati. Upravni strokovnjaki ne bo mogel dvomiti, da je treba beogradska ministrstva razbremeniti, in sicer kar najizdatnejše. Centralna vlada naj izdaja za vso državo veljavne uredbe, naj vrši važnejše posle glede organiziranja upravnih oblastev, naj izvršuje vrhovno vodstvo celokupne administracije in vrhovno nadzorstvo nad upravnimi oblastnimi organi. In še teh poslov naj centralna vlada ne vrši brez poprejšnjega zasliševanja ali sodelovanja srednjih instanc.

Narodna skupščina.

RAZPRAVE VERIFIKACIJSKEGA ODBORA O PRITOŽBAH DR. ŽERJAVE IN DR. KUKOVCA. — ŽIVAHNA DEBATA O RADICEVIH MANDATIH. — PRIHODNJA PLENARNA SEJA NARODNE SKUPŠČINE.

— Beograd, 8. maja. (Izv.) Parlamentarna situacija je v bistvu neizpremenjena. V verifikacijskem odboru se nadaljuje ljuta borba med demokrati in radikali. Včerašnje razprave tega odbora so bile politično zelo zanimive in značilne. V razpravo so prišle pritožbe dr. Žerjave in dr. Kukovca glede volitev v Sloveniji. Odbor pa je tudi razpravil o pritožbah proti terorju, ki ga je izvajala Radiceva stranka na Hrvatskem. Ves čas debate so klerikalci podpirali radikale.

Včerašnja seja verifikacijskega odbora se je pričela ob 9. dopoldne in je trajala ves dan. Kot prva točka je prišla v razpravo pritožba o volitvah v topliškem okraju. Demokratiška pritožba v 15 točkah navedla nasilja političnih oblast, ki so samolastno sestavljale kandidatske liste in jih tudi podpisovale. Pritožba je bila z večino glasov zavrnjena. Sledila je na to razprava o demokratiški pritožbi glede volitev v bjelovarsko-varaždinski županiji. Po govoru demokratskega poslanca dr. Krizmana se je razvila zelo živahna debata o Radicevih mandatih. Dr. Krizman je zahteval, da se naj sestavi posebna anketa komisija z nalogo, da preišče in ugotovi vsa nasilja, ki so jih Radicevci v tej županiji izvajali, kakor tudi vse volilne mahinacije. Za Radice se je potegnil klerikalni poslanec dr. Hohnjec, ki je kratko izjavil, da je pritožba dr. Krizmana o Radicevih mandatih popolnoma brezpredmetna. V debato so posegli še poslanci Wilder (dem.), Nastas Petrović (rad.) in Dalmatince Grigogono (dem.). Posl. Wilder je izjavil ironično, da je Hrvatska že amputirana, ker radikali ne dovoljujejo, da bi se v beogradskem skupnem parlamentu razpravljali Radicevi hrvatski mandati. Vzkliknil je radikalcem: »Ali ste že amputirali to ozemlje?« Radikalec Nastas Petrović je pripomnil, da poslanci ne morejo objektivno presojevati mandator, objektivno sodi samo narod. Dalmatince Grigogono je kratko naslikal Radicevo propagando v Dalmaciji.

Na popoldanski seji se je razvila živahna debata o pritožbi dr. Gregor Žerjave glede načina razdelitve mandatov o volilnem okrožju Ljubljana-Novom Mestu. Demokratiški govorniki so podpirali pritožbo, sklicujoč se na član 80 volil. zak. točka 1. in 2. Ta člen je treba tako tolmačiti, da je v volilnem okraju, kjer je več kakor 9 mandatov, treba razdeliti mandate na posamezne liste tako, da pridejo tudi manjšine v posev, čeprav niso dosegle količnika.

Posl. dr. Hohnjec je ugovarjal pritožbi in odbor je s klerikalnimi, radikalnimi in muslimanskimi glasovi pritožbo odklonil. Dalje je odbor odklonil tudi pritožbo dr. Vekoslava Kukovca o volitvah v mariborsko-celjskem volilnem okraju. Dr. Kukovec se je pritožil proti temu, da so klerikalci zlorabljali cerkev v volilne svrhe. Na volilne skrinjice so po nekaterih občinah stavili klerikalno kandidatno listo s križem na čelu.

Tekom tega tedna ima verifikacijski odbor dokončati svoje delo in za ponedeljek je sklicana plenarna seja narodne skupščine, kateri predloži odbor svoje poročilo, na kar preide zbornica k volitvam definitivnega skupščinskega predsedništva.

— Beograd, 8. maja. (Izv.) Ministrski svet na svojih sejah obširno razpravlja o delovnem programu, na podlagi katerega naj bi se usmerile razprave v narodni skupščini. Vladi je poleg zakona uradniške pragmatike največ ležeče na tem, da sestavi in spravi pod streho poročila za 1. 1923./24. V ministrstvu financ pa se obenem vrši končna redakcija načrta zakona o izenačenju davkov za vso državo.

Jean de Marbot:

Nezvesti soprog.

Gospod Duroeuf je bil šele dva meseca zakonec. Prej je živel samotarsko. Ni bil sicer grd, toda njegova plahost, deloma pa tudi njegova zamišljenost mu nista dovoljevali sreče pri ženskah, ki jih sploh poznal ni. Zato se je mogla njegova mlada žena veseliti, da je bil njen soprog še tako ohranjen in neskvajen. Toda kljub temu ga je vedno mučila: »O, Bili — Bili je bil njegov priimek — Bili, zakaj mi toliko prikrivaš? Ah, jaz nesrečnica!«

»Toda, angelček zlati, kaj ti je?« jo je dobri zakonec pomirjal in jo božal, da se je umirila. Nekoč mu spet ni dala miru in končno ga je vprašala: »Pa kje si dobil to ime Bili? Stavim, da ti ga je vzdalo kako dekletce, ki si ji dal vroč poljub. Da, tak si, tak in vse mi prikrivaš!«

Toda mož jo je rotel in rotel, a ona je bila nepotolažena. Seveda v srcu se je smejala. Nekega dne pa dobi mož neko razglednico. Slučajno je bila poleg tudi njegova gospa, ki ji je — hočeš, nočeš — moral pokazati pošiljko, ob kateri je na vse pretege zardeval in trepetal, kajti na kartici je stalo: »Kako se imaš, ljubi Bili, v novem stanu? Se še kaj spominjaš svoje nekdanje ptičice? Srček moj — Anita!«

Mož je osupnil, žena seveda v jok, in morda bi mož od žalosti in sramu znorel, da ni ona, pametnejša, se naglo spomnila svoje matere, rekoč, da odpotuje k njej, ker pri takem lažnivcu ji ni več mogoče živeti. Sklenila je, da drugi dan odpotuje. Mož, ki jo je resnično ljubil, je bil ves obupan. A vse njegove prošnje so bile brezuspešne in tako se je moral vdati v svojo usodo. Toda na um mu je prišla sijajna misel. Vstal je od mize in se poslovil, da gre v pisarno, v resnici pa se je takoj napo-

til k svojemu prijatelju Fredu, ki ga je začuden sprejel, ko je videl Duroeufa tako prepalega. Ta mu je naglo povedal vso zadevo in ga poprosil: »Dragi moj, reši me, reši. Vidiš, moj načrt je tak: na vsak način in za vsako ceno moram svoji ženi dokazati, da mi te kartice ni poslala ona Anita, o kateri sploh ničesar ne vem. Toda žena mi ne verjame. Prosim te, pridi k nam zvečer kot da se ni nič zgodilo, in ko bomo vsi trije v lepem razgovoru, pa se oprosti, da si mi — ti poslal ono karto in reci, da si storil le iz hudomušnosti, da mi otežkočiš stališče pri gospe soprogi.«

Fred ga je seveda koj potolažil, da bo zaprošeno storil in Duroeuf je zadovoljen zapustil svojega velikodušnega prijatelja.

Zvečer je prijatelj res potkal pri Duroeufovih in kmalu zatem so bili vsi trije v lepem razgovoru, dasi je gospa Duroeufova malce jezno še vedno mo-

trila svojega Bilija. Kar hipoma pa je Fred omenil zjutraj poslano razglednico in potolažil gospo, da naj ne bo v skrbeh zaradi moža, ki da je povsem nedolžen in da je bila to le Fredova šala.

No, gospa se je vidno razveselila in bila zelo zadoščena. Po večerji je Fred odšel in gospod Duroeuf je zmagovalno stopil k svoji ženi, jo pobožal, rekoč: »Vidiš, draga, da sem res nedolžen! Nikoli nisem lagal, a ti mi nisi verjela. Zdaj si videla, da Anita sploh ne poznam in da poznam le tebe, in ljubim le tebe. Vidiš, da nisem lagal!«

»Lažeš, se je pohujala soproga, se li upaš trditi, da ne lažeš? Se li upaš trditi, da ti je razglednico poslal Fred?«

»Da ... da ...« je lečjal ubogi zakonec.

»Ne, ne; zakaj si tako nesramen, da si šel popoldne k njemu in ga prosil, naj te s to zvito lažjo pred menojo opere, kajti ti si o tem z njim govoril!«

»Veš? Vse veš ... o ... o, jaz nesrečnik ... toda kdo, kdo me je videl, ne, ni res ...«

»Čemu se izvijáš?« je nadaljevala neusmiljena zakonka, »da ne bova trčila časa, ti kar povem, kako je z vso stvarjo: jaz sem te hotela ujeti, da bi videla, če res nikoli ne lažeš — zdaj sem se prepričala, da si se zlagal, vsaj zdaj — in zato sem ...«

Mož je trepetal v pričakovanju — »Zato sem, Bili — napisala razglednico in ti jo poslala! Jaz sem jo poslala!«

Mož je kar debelo gledal in molčal. Ksneje jo je ljubo pogledal in dejal: »Predraga, tako bistroumni ženi, kot si ti, se ni treba bati, da bi jo varal njen mož ...«

»Ki je tak norček,« ga je pobožala žena po licu in ga za prestali strah poplačala s poljubom.

Telefonska in brzojavna poročila

Uradniško vprašanje.

VLADA PRIPRAVLJA NACRT ZA REDUKCIJO URADNIŠTVA. — IZBOLJŠANJE MATERIJELNEGA POLOŽAJA NA PODLAGI PRINCIPA REDUKCIJE.

— Beograd, 8. maja. (Izv.) Na zadnji sejah je ministrski svet zelo obširno razpravljalo o zakonu za državne uradnike in nameščence. Razprave so se osredotočile v bistvu na vprašanje izboljšanja gnetnega položaja uradništva. Vlada soglasja v tem, da se uvede in izvrši temeljita redukcija uradništva, posebno onega nekvalificiranega. Ministrski svet je včeraj definitivno sprejel načrt zakona o uradniški pragmatiki. Obenem pa je bil določen poseben odbor ministrov, ki imajo nalogo izvesti redukcijo. V ta odbor bo pozvana tudi posebna strokovna komisija, ki bo obdelala poleg stalnega zastopnika minist-

ststva financ iz po enega zastopnika dotičnega ministrstva, kjer se bo izvajala redukcija. Ta odbor ministrov pa ima tudi nalogo, da že vstavi gotove postavke v proračun za leto 1923/24.

— Beograd, 8. maja. (Izv.) Včeraj dopoldne je imel ekonomsko finančni odbor ministrov sejo, na kateri je razpravljalo o reprodukciji uradnikov. Sprejet je bil sporazumni sklep, na kakšen način se ima redukcija izvršiti. Načrt se predloži ministrskemu svetu. Redukcija ima izvršiti posebna strokovna komisija. Ta komisija ima ministrskemu svetu podati končno poročilo.

OBNOVA DEFENZIVNE POGODBE MED ČEHOSLOVAŠKO IN ROMUNSKO.

— Praga, 7. maja. (Izv.) Listi objavljajo komunikacije čehoslovaškega tiskovnega urada o obnovi oz. podaljšanju defenzivne pogodbe med Čehoslovaško republiko in romunsko kraljevino. Komunikacije veljajo: Ker veljavnost defenzivne pogodbe, sklenjene med kraljevino Romunsko in Čehoslovaško republiko dne 23. aprila 1921., v najkrajšem času ugasne in ker se je uveljavila, da je ta pogodba za ohranitev mira

koristna, sta obe vladi sklenili podaljšati pogodbo.

Po zadevnih pogajanjih med praškim in bukareškim kabinetom sta danes na praškem gradu v ministrstvu zunanjih del podpisala romunski izredni poslanik v Pragi Hlott in minister zunanjih del dr. Beneš zapisnik, s katerim se ta defenzivna pogodba podaljšuje za nadaljnja tri leta.

PONESREČENA AKCIJA LORDA CURZONA.

— London, 7. maja. (Havas.) Angleško stališče glede nemškega predloga in odgovora, ki naj ga pošljejo zavezniške države, je nastopilo: Angleška vlada smatra, da bi ne bilo treba hiteti z odgovorom Nemčije in da bi skupen odgovor berlinski vladi bolj učinkoval. Angleška vlada sicer priznava, da je na okupaciji Porurja zainteresirana samo Francija in Belgija, vendar pa naglašajo, da temu nikakor ne nasprotuje izjave zavezniških držav, češ, da pogajanja ne smejo biti odvisna od tega dejstva. Poleg tega je važno tudi vprašanje oblike, ki posebno zanima angleško vlado, odkar je uradno izjavila, da so nemški predlogi nesprejemljivi. Tudi se zdi verjetno, da bi uveljavila tudi nemška ponudba povod za eventualne ugodnejše pogoje. O tem vprašanju bo danes razpravljala ministrski svet.

— Pariz, 7. maja. (K. B.) Odgovor francoske in belgijske vlade bi moral biti izročen nemškemu poslaniku že v soboto. Nota pa je bila za 12 ur zadržana, kar je posledica Curzonovega koraka, ki je obveljal v Parizu in Bruslju, da angleška vlada sicer smatra nemško ponudbo za nesprejemljivo, vendar pa meni, da je nastopil ugoden trenutek za skupen odgovor zavezniških držav. Tako je lord Curzon poskušal vzpostaviti enotno fronto zavezničkov, kar bi bil važen diplomatičen dogodek. Ker pa je bila po preteku 24 ur francosko-belgijski odgovor izročen nemškemu odpravniku, ne da bi po čakali na angleško izjavo, je lord Curzon izrazil svojo nezadovoljnost. Francoski politični krogi so prepričani, da bo Angleška sedaj poskusila sporazumno z Italijo nastopiti z novim predlogom glede reparacij.

— London, 7. maja. (Izv.) Danes je bila seja kabineta, o kateri je bilo izdano politično poročilo, da angleška vlada odgovori v posebni noti Nemčiji na njen načrt, kakor Francija in Belgija. Angleška vlada bo označila nemško ponudbo za nezadovoljujočo. Anglija pa je pripravljena nadaljevati razgovore z nemško vlado. Angleška vlada je zelo zadovoljna, da sta Francija in Belgija vsebino svojega odgovora 24 ur popreje objavile Londonu nego Berlinu.

— Rim, 7. maja. (Izv.) Zanimivo je, da italijanski tisk sedaj ne posveča nobene posebne pozornosti francosko - belgijskemu odgovoru, ker je popolnoma zapol-

OGORČENJE ANGLEŠKE JAVNOSTI.

— Berlin, 7. maja. B. Z. a. M. poročajo iz Londona: Ker je francoska in belgijska vlada poslala Nemčiji odgovor še predno je bilo rešeno vprašanje, dali je mogoče nastopiti s skupno noto vseh zavezniških držav, so angleške politične stranke in javnost silno ogorčene. Pravijo, da je to brezobzirna kršitev angleških interesov in osebna žalitev angleškega zunanje ministra. Taka politična kršitev menijo, da bo kabinet, ki se bo danes posvetoval o nemški noti in angleški politiki napram Franciji, najkasneje v četrtek nastopil z izredno važno zunanje politično deklaracijo. To izjavo pričakujejo v spodnji zbornici od lorda Curzona, ki je osebno prizadet in zastopa sedaj ministrskega predsednika. Jasno je že sedaj, da bo angleška vlada v tej deklaraciji ostro kritizirala nemško ponudbo, obenem pa bo zelo izrazito povedala svoje mišljenje glede reparacij. Angleška država ne bo priznala nobene ureditve reparacijskega problema, ki bi jo utegnila izsiliti Francija brez kontakta z ostalimi zavezniškimi državami in edinote s pomočjo svoje nasilne politike.

POLITIČNA SENZACIJA.

— Beograd, 8. maja. (Izv.) V parlamentu je vzbudila pravo politično senzacijo vest o dvehurtni konferenci ministrskega predsednika g. Pašića z bivšim Radičevim poslancem Karlom Häuserjem. Konferenca je trajala dve uri. Parlamentarni krogi zatrjujejo, da namerava g. Pašić posebno akcijo proti Radičevi stranki na ta način, da se osnuje na Hrvatskem, v Bosni in Hercegovini in v Dalmaciji posebna kmetijska stranka, ki bi imela tudi gnetno in moralno zaščito vlade. Član klerikalnega kluba se je po neki verziji izrazil, da bi ta korak g. Pašića pomenil neuvaževanje protokola, podpisanega v Zagrebu in da bi to dalo povod, da revizionistični blok spremeni svojo dosedanje parlamentarno taktiko.

PROCES PROTI KRUPPU.

— Verden, 7. maja. (Wolff.) Na današnji obravnavi proti Kruppu je pričal fotograf Wegmann, ki da je iz lastnega nagiba fotografiral demonstracije, izjavil, da množica ni bila razburjena in ni pretila. Njeno razpoloženje je bilo celo humoristično. Francoske čete so streljale že pred garažo in takoj po prvi salvi se je neki delavec na nasprotni strehi zgrudil mrtev na tla. Množica je takoj bežala in nastala je splošna zmešnjava.

Politične vesti.

— Iz tajništva N. N. S. Redna načelstvena seja, ki bi se imela vršiti v sredo 9. tm. odpade, ker imajo s tekočimi strankinimi zadevami opraviti še posamni odseki. Finančni odsek ima svojo sejo v torek 8. t. m. v uredniških prostorih Slov. Naroda ob 19. zvečer. Tajništvo.

— Glavni zbor »Narodno-socialne strokovne zveze« v Zagorju. Pišejo nam: V nedeljo, 6. t. m. so se zbrali v rudarskem Zagorju delegati Narodno-socialne strokovne Zveze, ki so prihlieli na glavni delegatski zbor. Ta dan je bil dan manifestacije narodnozavednega delavstva. Na kolodvoru prisrčen bratski sprejem, potem sprevod z godbo in praporci, slavoloki in pokanje možnarjev je dokazovalo, da se narodni delavci probujajo in hite v novo življenje. Po pozdravnih govorih pred Sokolskim domom se je v dvorani vršila glavna delegatska skupščina, kateri je prisostvovalo nad 200 delegatov iz vse Slovenije. Skupščini je predsedoval predsednik NSSZ Rudolf Juvan. Po referatih in poročilih zveznih funkcijonarjev, iz katerih je bilo razvidno, da se narodno delavstvo rapidno probuja in se njegove vrste znatno množijo, je bilo z viharo ovacijo ponovno izvoljen za predsednika ustanovitelj in dolgoletni predsednik Rudolf Juvan: za tajnika Fran Svetek in za blagajnika Leo Žorž. Po končanem zborovanju je rudniška godba zasvirla »Marsesljico« in »Lepo našo domovino«, katero so zborovalci svoje poslušali. Po obedu se je vršilo ogledovanje Zagorja in rudniških naprav. Popoldne ob 16. se je vršila v Sokolskem domu prisrčna domača zabava, ki je potekala dostojno in v bratski vzajemnosti. Z veseljem je bilo opažati, da se je prebivalstvo Zagorja povsem mirno vedlo in je vsa manifestacija potekala v najlepšem redu in miru. S tem je bilo dokazano, da znajo delavski revirji centi narodno-zavedno delavstvo. Narodno-socialna strokovna zveza je v nedeljo proslavila svoj dan; narodno-zavedni delavci pa so proslavili probujenja dan, se navzili novih moči in gredo svojo pot naprej, v trdni veri, da je prava in jih vede k zmagi.

— Iz klerikalne moke ne bo kruha! Iz Beograda nam poročajo: Dr. Korosec napenja vse sile, da bi dokazal, da je njegova zveza z Radičem samo taktična poteza, ki zasleduje edini cilj, da spravi Radiča na tla realne politike in da zato ta zveza ne more biti nobena ovira za prijateljstvo in sporazum z radikali. Radikali so seveda dobro poučeni, zakaj gre klerikalnim in vedo prav dobro, da bi smoter vseh klerikalnih želja, da bi prišli v vlado in dobili v svoje roke vso moč v Sloveniji. Zavedajo se, da bi bili slovenski klerikalci najhujši opozicionisti in celo obstrukcionisti, hujši morda kakor Radič, ako bi ne imeli letos svojega katoliškega shoda in orlovskega tabora v Ljubljani. Ker pa za ti prireditvi rabijo denar, prav mnogo denarja in bi radi imeli za stafažo tudi državna oblastva, zato tako vsiljivo lezejo v želodec radikalom in bi se tako radi vthotapili v vladno večino. Za vse to dobro vedo radikali, zato se smejo klerikalnim naporom ter sprejemajo z ironičnim usmehom usluge, ki jih im izkazujejo klerikalci v parlamentu. Opetovano so klerikalni voditelji že načeli vprašanje glede osebnih sprememb pri pokrajinski upravi v Sloveniji, toda pri radikalih so doslej še vedno naleteli na gluha ušesa. In tako sub rosa se jim je dalo razumeti, da se ni nadejati, da bi se dalo iz moke, ki so jo nameli in zgneti, speči vžiten kruh. Prvotno so se klerikalci zavzemali za to, da bi bil imenovan za namestnika v Sloveniji dr. Janko Brejc. Ker pa so uvideli, da radikali nečejo ničesar slišati o tem imenovanju, so spremenili svojo taktiko in se zavzemajo sedaj za to, da bi bil za namestnika v Ljubljani imenovan kak nevtralec. Sprožili so

kandidaturo vseučiliškega profesorja in bivšega deželnega predsednika dr. Leonida Pitamice, ki živi tudi v radikalnih krogih velik ugled. Toda tudi ta kandidatura se je ponesrečila, ker je bila radikalna stranka obveščena, da dr. Pitamic absolutno odklanja vsak aranžma, ki bi se tikel njegove osebe. Ne glede na to pa je razpoloženje v radikalni stranki odločno proti temu, da bi se pred jesenjo v personalnem oziru karoli spremenilo pri upravi v Sloveniji. Pretežna večina radikalnih poslancev stoji namreč na stališču, da radikalna stranka ne sme ničesar storiti, kar bi utrdilo veljavo klerikalne stranke med slovenskim ljudstvom, predvsem pa ne sme riskirati, da bi radikali tvorili tisto lestvico, po kateri bi splezali klerikalci do ugleda med narodom, kakor da bi bili državotvorna stranka, ki razpolaga svobodno z državno avtoriteto in z državno blagajno. — Kakor je iz tega poročila razvidno, so radikali napram klerikalcem zelo opretni in nimajo nobene volje odpreti državni močnjice, da bi klerikalcem gnetno omogočili katoliški shod in orlovski tabor.

— Nov list. V Beogradu je začel včeraj izhajati politični list »Glasnik«. Ravnatelj podjetja je bivši poslanec Jovan Gionović.

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

OPERA.

Sreda 9. maja: Prva delavska predstava po značilnih cenah. »Čarostrelec«. Začetek ob pol 8. zvečer. Izven.
Četrtek 10. maja: Rigoletto. Izven.
Petek 11. maja: Janko in Metka Red A
Sobota 12. maja: Na čast srbskim gostom slavni »Pjevački družini Stanković« iz Beograda. »Gorenjski slavček«. Začetek ob štiri popoldne. Izven.
Nedelja 13. maja: Evgenij Onegin. Izven.
DRAMA.
Sreda 9. maja: Shakespearejeva komedija »Kar hočete«. Red D
Četrtek 10. maja: Ugrabljeni Sabinke. Izv.
Petek 11. maja: Idiot Red E
Sobota 12. maja: Zaprt.
Nedelja 13. maja: Shakespearejeva komedija »Kar hočete«. Izven
Ponedeljek 14. maja: Črešnjev vrt. Red B.

— Premiera Shakespearejeve komedije »Kar hočete« je bila jako dobro pripravljena in gre režiserju Šestiu res vsestransko priznanje. Izralli so dokaj lahko, dialog je tekel voljno v dobrem tempu, tudi oprema je bila nova, umetniško lepa. Veliki gobelin prvega prizora je tako lep, da komaj verjameš v njegovo neprisotnost. Zasluga našega preizkušnega slikarja Skružnega. Celu »morje« se je izza Otella poboljšalo. Sploh je šest pokazal mnogo umetniškega čutenja. Izpremembe ob odprtem odru pa so se vršile tako naglo, da se moramo kar čuditi. Zopet se je izkazala delitev odra v prednji fiksen del in povišano izpremenljivo ozadje za zelo dobrodošel pripomoček klasični igri z mnogimi izpremembami. Med igralci je stal na višku Rogozev Malvollo, po igri in zabavnosti maki. Remek-delo iz enega kova. Takol za njim moramo omeniti Vilo Šaričeve, plemenito, ljubko in prav šegavo (posebna zasluga!). Šest sam je z vitevom Bledico postavil na oder prav dobro komično figuro, prav tako pa Peček z debelim vitevom Rigom. Lipah je vzbujal nehudobno veselost zbog pristranosti svoje frančiškanske maske. Drenovec je bil praviljčno lep vojvoda in prav simpatičen v igri. Miha Juvanovo spada tudi na čelo pohvale, je pravcati rogač in se zna potegnemu Malvolliju smejaati tako od srca, da prehaja ta krasni smeh na vse občinstvo. Olivijo je Wintrova igrala sicer smiselno, žalibog pa ni bilo razumeti skoro nobene njene besede. Ne toliko radi pretižega govorjenja, kakor radi nelasnosti izgovora. In isto, morda v še hujši meri, je bilo s Skrbniškom, ki je igral norca. Močan glas, ki pa pohlasta lastno artikulacijo in postaja skoro figura bolj za poslušalca, ki moli se razumevnost zmanjšuje s povečevanjem sile glasu. Ne morem in ne smem tega zamočati, če hočem otati verodostojen. Pri Skrbniški artikulacija deloma ostaja v votlini ust in se odtegne poslušalcu. To je fatalna stvar, ker ne leži v volji igralca, jo izpremeniti; in na storijo o Demostenu, ki je zvečel kamenčke po ustih, da je prislil svoj jezik do jasnosti, ne verjamem. K sreči ni Skrbnišek doslej imel nobene vloge, kjer bi ta neprimika tako motila, kakor sedaj. O besedi pesmi, ki jih je moral peti, ne vemo nič; manj škoda je bilo doviti, ki jih je Shakespeare zapisal temu norcu v zabavo prosteskega občinstva in ki so po tolikih stoletih neznanstvo svedeneli. Škoda pa je, da je precej trpel ravno konec igre po norčevem nagovoru na občinstvo. Nagovor se ni poslušal simpatično in veselo, nego je uplival na sluh odvrtno in mučno in je bil tudi besedno težko razumljiv. Sploh ne ježi ta vloga Skrbnišku in je njegova vstvaritev, dasi se mu je poznal pošten trud in premislek, stala nekako izven ansamblovega tona. Če bi se mogel Rogoz podvojiti, bi bilo to nekaj zanj, ali pa tudi za Kralja. — Manjšo vlogo so bile tudi čisto povolno zasedene. Kraljev Sebastiano ni bil kot brat moško obločeni Violli ni kaj podoban, že odspadal navzgor ne. Morda bi bilo bolje, če bi i to vlogo prevzela igralka. Balatka je dodal gotovo prizorom prav lepo, idejno in harmonično glasbo, ki so jo klavir, gosli, deloma tudi godalni rog in morda še kak instrument

čedno izvajali. O Shakespearejevemu delu bom čim prej povedal to, kar more občinstvo zanimati.

— Občni zbor Narodne galerije se vrši v sredo dne 9. maja ob 17. v dvorani mestnega magistrata. Vsi člani društva vabljeni.

Glasbeni vestnik

— Pevska družina »Stanković« iz Beograda v Ljubljani. V soboto, dne 12. t. m. dospje v Ljubljano pevsko družino »Stanković« iz Beograda ter priredi tu še isti večer v dvorani hotela Union koncert s svojim mešanim zborom, na katerem bodo izvajali izključno le srbske narodne pesmi v znameniti harmonizaciji nesmrtnega Mokranjca. »Stanković« je eno najstarejših in najboljših pevskih društev srbskega naroda ter stoji danes pod pokroviteljstvom Njega Velikanstva kralja Aleksandra I. Mešani zbor, katerega vodi ravnatelj beogradske opere in srbski kompozist Stanislav Binički, šteje okoli 80 pevcev in pevke. Ljubljansko občinstvo obveščamo o prihodu bratskega društva v Ljubljano ter najljubneje vabimo, da v največjem številu poseti koncert »Stankovića« ter s tem vrne bratskim pevcom vso ono ljubav, katero so oni v toliki meri izkazali ravno pred letom dni Glasbeni Matice, katere je baš 12. majnika koncertiral prvokrat v naši prestolici v Beogradu. Predhodnja vstopnica od danes naprej v Matični knjižarni.

— Koncert »Glasbene Matice«. (Velik uspeh Lajovičeve skladbe.) Nad vse pričakovanje je uspel včerajšnji koncert Glasbene Matice. V polni meri vzdržuje vse, kar sem napisal včeraj o nedeljskem jutranjem koncertu. Obširneje pa seveda poročam tekem tedna. Iskreno sem se radoval, da je naša publika umela upoštevati pomen včerajšnjega večera ter je napolnila dvorano »Uniona« do zadnjega kota. A to ni glavno. Mnogo več vredno je to, da je poleg vsega ostalega z umom in srcem razumela vse, kar so ustvarili vsi trije: kompozist, dirigent in njegov prvovrstni, dragoceni instrument: zbor Glasbene Matice s solistom vred. Koncert so posetili tudi izvenljubljanski glasbeniki, tako dr. Štola iz Zagreba, Dev, Herzig o g. Maribora itd. Vsi pa smo čutili, da smo včeraj stopili v novo glasbeno dobo, jasnejšo, bogatejšo, kakor doslej. Naj nam očitalo pretirano navdušenje za domačo stvar, naj se smejejo našemu lokalnemu šovinizmu, vendar je vse to lepo, vendar je vsaka iskrena odkriti občutna radost nad lastnim napredkom naravna. S ponosom zremo na svoje delo, porojeno iz dolgoletnega trpljenja. Prestopili smo prag v lepšo bodočnost. Čestitam k včerajšnjemu prazniku kompozistoma Premrlu in Lajovicu, dirigentu Stritofu, glasbenikom umetnikom in nad vse solistu g. Šimenču z zborom Glas. Matice. —

— Pomladni koncert kozakov. Nedeljska prireditve tukajšnjih ruskih akademikov (kozakov) v hotelu Tivoli ni dosegla zaželene uspeha. Spored koncerta je bil sicer bogat in lepo razpredeljen, toda nerazumljiv pojav je kriv, da so imeli velik primanjkljaj. Med pevci in igralci, ki so se pod častno besedo zavezali, da bodo sodelovali pri koncertu, je bilo namreč nad polovico takih, ki niso držali svoje obljube in so se ob krasnem pomladanskem vremenu raje zabavali kje drugje. To je bil glavni vzrok da je bila prireditve dokaj dolgočasna, da spored ni bil izpolnjen niti nad polovico in da je bila udeležba pičila, kajti videč, da mnogih pevcev in pevki ni, je odbor prekinil prodajo vstopnic. Odbor se zahvaljuje vsem, ki so ga podpirali, da je vsaj deloma pokrili svoje stroške in obenem opravičuje pred javnostjo, da niso bile izpolnjene vse koncertne točke, kar seveda ni njegova krivda, marveč posledica komoditete naših in ruskih igralcev.

Razgled po slovanskem svetu.

— Bivši bolgarski minister o Čehih. Bivši bolgarski ministrski predsednik in zvesti prijatelj češkega naroda dr. Danev je napisal v zaporu malo brošuro »Čehoslovencov«, ki naj bi bila nekak uvod k njegovim predavanjem, ki jih je nameraval prirediti kot predsednik »Bolgarsko-čehoslovaške vzajemnosti«. Dr. Danev je od vseh bolgarskih državnikov še najbolj poučen o čeških razmerah, kajti doživel je v Pragi gimnazijo, dokler je bil svobodni, je pozost obiskoval Čehoslovaško in se sploh zelo zanima za mlado slovansko državo. V tej brošuri se dotika bolgarski državnik nekaterih važnih vprašanj. Tako n. pr. pravi, da podkarpatska Rus pomeni za Čeha most, ki jih bo nekoč združil z Rusijo. Zato pa svetuje Češki vladi, naj nikar ne uvaža v teh krajih nikakega umetnega jezika, marveč naj dovoli da se ti državljani v jezikovnem in kulturnem oziru svobodno razvijajo. Glede Nemcev v češki republici meni, da so dobili več pravic, kakor pa jim pripada po mirovni pogodbi. V pogledu šol so Nemci favorizirani. Število nemških zastopnikov v zakonodajnih organih se mu zdi izredno veliko in ne odgovarjaajoče dejanskemu stanju nemškega prebivalstva. V tem oziru, pravi dr. Danev, se postopa z nemško manjšino na Češkem idealno pravilno. Pri tej priliki pa se mimogrede spomnim stare nemško-madžarske Avstrije, čije cilje je bil po izjavi kancelarja Beusta zatiranje slovanske večine. Problem manjšinskih pravic ni v praksi nikjer tako dobro rešen, kakor baš na Čehoslovakskem. Ne glede na to pa pravi da morajo biti Čehi v tel svoji dobrodnosti skrajno previdni in ne smejo dovoliti, da jim Nemci zrastejo čez glavo. V dosedanjem nacionalnem duhu morajo vztrajati še nadalje, kajti to je v interesu države kot celote.

MARŠAL FOCH V VARŠAVI.

— Varšava, 7. maja. (Izv.) Maršal Foch je imenovan za častnega mešana metla Varšava. Vse svečanosti, prirejene na čast maršalu, potekajo točno po programu.

— Varšava, 7. maja. (Izv.) Med svečano pojedino na čast maršalu Fochu so nekateri vilmolci vdrl v palačo maršala Piłsudskega ter so odnesli razne dragocenosti milijonske vrednosti.

ETNA BLJUJE.

— Katanja, 7. maja. (Izv.) Etna je prišla zopet bljuvati. Iz žrela se vali gosta lava v širini 6 km. Prebivalstvo je mirno, ker le verujejo, da ne pride do nikake katastrofe. Velike množice tulcev prihajajo gledat naravni prizor. Iz Etna frči tudi kamenje, ki pada zopet nazaj v žrelo.

POLOM DANSKE BANKE.

— Kodanj, 7. maja. (Izv.) Državno pravdnštvo je dvignilo proti glavnemu ravnatelju danske poljedelske banke Glückstadtu in peterim ravnateljem obtožbo radi goljufije. O polomu te banke smo sivočasno priobčili obširno poročilo, ki je opisovalo razne razkroja glavnega ravnatelja.

SOCIJALNDEMOKRATIČNI IZGREDI PROTI KLERIKALCEM.

— Dunaj, 8. maja. (Izv.) Listi poročajo o velikih izgredih, ki so se dogodili na ustanovnem občnem zboru katoliške ljudske zveze v Hernsteinu pri Pisingu. Na občni zbor so vdrl socialni demokratje in povzročili pravo krvoprelitje. Ubit je bil gostinčar, njegov sin nevarno poškodovan, več moških mladeničev in kmetov je bilo težko ranjenih.

IZPRITE PEKOVSKIH POMOČNIKOV NA MADŽARSKEM.

— Budimpešta, 7. maja. (Izv.) Organizacija pekovskih pomočnikov je proglasila bojkot nekaterih pekarn, ker molstri niso hoteli privoliti v 50% povišanje meze. Pekovski molstri so na to odgovorili z izprtem pomočnikov.

VREMENSKO POROČILO.

— Dunaj, 7. maja. (Uradno vremensko poročilo.) Tudi danes je bilo v zapadni in srednji Evropi jasno in zelo toplo. V Avstriji je znašala temperatura nad 25°. V severozapadni Franciji in Nemčiji vejejo hladni severozapadni vetrovi. (Temperatura v Parizu opoldne 15°). Pričakovati je nestabilno vreme morda še jutri saviha.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 8. maja 1923.

Delovanje nemškega šulera. Te dni razpošilja nemški šulera vsem občinam v Avstriji (pa tudi nekaterim našim!) nabiralne pole in navaja pri tem nekatere podatke o svojem delovanju. Iz poročila izveemo, da je postavil jeseni na Ljubelju »obmejno« šolsko stavbo s stroški 70.000.000 K. S početak novega šolskega leta prične na tej pomembni redni pouk. Za novo šolsko stavbo v Soboti (tudi obmejna občina, ki bi bila morala pripadati nam) je pripravljenih 50.000.000 K. Poslople se postavi v neposredni bližini kraja, kjer se je za časa »srbske« okupacije vršil krvav boj med nemškimi kmeti in »srbsko« vojsko. Na tem mestu torej, »ki je posvečeno po nemški krvi«, naj se dvigne nemško šolsko poslopje, ki bo zlo kakor obmejna trdnjava v tujo deželo. Stavbišče za novo šolo v Rožu je tudi že kupljeno ter se bodo za to šolo potrebovali že v tekošnjem letu veliki zneski. V načrtu so nadalje še štiri »potrebne« šolske stavbe ob jugoslovenski meji. Eni milijardo kron potrebuje nemški šulera za sedem »potrebni« novih šolskih stavb ob jugoslovenski meji in za nabavo najpotrebnejših učnih pripomočkov na slovenskem Koroškem in Gradišču. Kaj pa mi? Kakor čujemo, je ogrožena v svojem obstoju naša najvažnejša obrambna šola na eksponiranem mestu, ker je radodarnost naših premožnih slojev tako majhna, da zdaleka ne zadostuje za vzdrževanje ene same »obmejne« šole. V poštvenosti bi pa res lahko malo bolj posnemali Nemce!

Povratek kraljice v Beograd. Koncem tega tedna pričakujejo, da se vrne Nj. Vel. kraljica Marija iz Dubrovnika v Beograd. Kralj bo na to sredi tega meseca odpotoval v Pariz in kakor smo že svoječasno poročali, pride kraljevska dvojica koncem meseca v Ljubljano.

Kraljica Marija v Dalmaciji in Črnogori. Nj. Vel. kraljica Marija in kraljica — mati sta za časa svojega bivanja v Dubrovniku v Dalmaciji obiskali celo dubrovniško okoličje, Boko Kotorsko in Črnogoro, kjer jih je narod povsod navdušeno pozdravljala. Kraljica je darovala za revno decu v Njeguši 10.000, v Bačkah 5000, v Cetinju 20.000 v Rileci Črnogorci 10.000 in za siročak v Dubrovniku 50.000 dinarjev. Pri ogledovanju arzenala v Tivatu je sokolsko društvo v tem kraju kraljici priredilo čarobno benesko noč. Štiri ladje so bile okrašene z zelenjem, cvetjem in lampijoni. Ena ladja je predstavljala holandski mlin, druga kraljevski prestol pod slavolokom s sliko kraljice Marije, tretja je imitirala kitajski most s hiščami in četrti piramido. Vse je bilo izdelano v narodnih in državnih barvah. Sokolski so kraljico pozdravljali z gromkim zdravjem, kakor je kraljica enako odzdravljala: Zdravo! Na otoku Škrpela je v Boki Kotorski kraljica zasadila drevesce na mestu, kjer je prvič stopila na kopno. Čarobna iluminacija je trajala pozno v noč.

Dar Splita kraljici. V četrtek pride Nj. Vel. kraljica v Split in ji bo ob tej priliki izročen svatbeni dar Dalmacije — v narodnih motivih izrezljana omara za čipke.

Iz notarske službe. Notar dr. Ivo Šorli je premeščen iz Rogatec v Šmarje pri Jelšah, notar dr. Fran Prisljan pa iz Tržiča v Ribnico. Za notarsko sta imenovana notarska kandidata Janko Svetličič za Tržič, in Lavoslav Seunik za Rogatec.

Za pravniški izlet v Krško. ki bo v četrtek 10. t. m., vlada v vseh pravniških krogih veliko zanimanje. Udeležba pri izletu bo izredno številna, kolikor se da soditi po dosedanjih prijavah. Svojo udeležbo pri izletu je dosedaj prijavilo okrog 100 pravnikov iz Hrvatske in okrog 60 iz Slovenije.

Jugoslovensko učiteljsko združenje. Glavni odbor Jugoslovenskega učiteljskega združenja se je sestel 6. t. m. v Beogradu. Seji prisostvovali delegati iz vse države. Slovensko sekcijo zastopa njen predsednik Luka Jelenc. V združenju je organiziranih 10.000 učiteljev in učiteljic, iz Hrvatske in Slavonije je vključenih 1.700 učiteljev. Na seji se je sklenilo, da se priredi letošnji učiteljski kongres v Ljubljani in sicer 6. in 7. avgusta. Učiteljski delegati so imeli večer skupno večerjo v hotelu »Slavija«. Večerje se je udeležil tudi minister prosvete Miša Trifunović.

Zgradba okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani. Poroča se nam, da so podrobni načrti za novo zgradbo Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani že izdelani. Palača se bo zgradila na južnem delu stavbišča ob Miklošičevi cesti v nekoliko manjšem obsegu, kakor je bila prvotno zasnovana. Zgradba bo še vedno zelo obsežna in ne bo dosti zaostajala za justično palačo brez kaznišnice. V palači bodo nastanjene pisarne okrožnega urada in njegove ljubljanske poslovalnice, razni specialni ambulatoriji, mala bolnišnica za izvenljudijske člane, Röntgenov zavod, kopališča, lastna lekarna itd. Na razpolago bo tudi dvorana za zbor in popoldnja predavanja za člane. Minuli petek se je vršil komisijski ogled na licu mesta in ima okrožni urad že stavbno dovoljenje. Z nadaljevanjem zgradbe so prične še ta mesec.

Mestni popisovalni urad bo v sredo dne 9. t. m. radi snajenja za stranke zaprt. Izjeme samo v najnujnih stvareh.

Odsek za stanovanja odpravljen. Ministrstvo za socialno politiko je odpravilo kot nepotrebna svoj pravni odsek in odsek za stanovanja. Odpravo odseka za stanovanja opravičuje ministrstvo s tem, da odločuje v vseh sporih glede stanovanj sodišče. Namestenci v teh dveh oddelkih se porazdelijo na druge oddelke v ministrstvu, ako pa niso službeno kvalificirani, bodo odpušteni iz službe.

Smrtna koša. V Ljubljani je danes po dolgi teži bolni umrl g. Anton Sterniša, škotist Kranjske hranilnice. Pokojnik je bil vreden in marljiv uslužbenec in dober oče svoje rodbine. Pogreb bo v četrtek ob 14. na pokopališču sv. Križu.

V ponedeljek 7. t. m. je po dolgotrajni bolezni umrla gđa. Mary Kanobell, odpravica južne železnice. Pogreb bo jutri v sredo ob 14. na pokopališču sv. Križu.

V vodmatu je dne 7. t. m. umrl po dolgotrajni bolezni g. Anton Mravljak. Pogreb bo v sredo 9. t. m. ob 17. iz Vodmata na mestno pokopališče.

Rodnini Ferjančičevi je umrl sinček Boris.

V Metliki so včeraj pokopali gospo Karolino Fux, mater g. mag. tajnika dr. Riko Fuxa. Pokojnica je dosegla visoko starost 79 let. Bila je vrla slovenska žena, ki je vzgojila svojo rodbino v strogo narodnem duhu. Velika udeležba pri pogrebu je pričala, kako velik ugled in spoštovanje je pokojnica uživala v vseh slojih domačega prebivalstva. Blag jim spomin!

Ljubljano so doslej zlasti tuji kaj radi proglajali za »dolgo vase, ker ni mudila prav nobenih zabav in razvedril. V tem oziru se je v zadnjem času že dokaj zboljšalo. V kavarni »Emona« sta vsak teden redno dva koncerta vojaške godbe, tudi v »Evropi« je vsak teden najmanj po en koncert, v kleti »Zvezde« pa je vsak večer svrtila prav dobra ciganska godba. Ta godba igra sedaj vsak večer od pol 23. tudi v kavarni. Kakor čujemo, bo odslej pomnožena ciganska godba igrala vsak dan ali na restavracijskem vrtu, ki se odpre prihodnjo soboto ali pa pod kostanj pred kavarno dvakrat na teden pa bo tu koncertirala godba dravske divizije. Restavracija in kavarna »Zvezda« odpravi letno sezono s koncertom vojaške godbe v četrtek 9. t. m. ob 20. zvečer. Godba bo igrala v godbenem paviljonu. Restavracijski vrt bo odprt v soboto 12. t. m. s koncertom vojaške godbe takisto ob 20. zvečer. Za zabavo bo torej v bodoče in v Ljubljani poskrbljeno.

Popisovanje biciklov. Po razglasu mestnega magistrata je vse moške bicikle do 10. maja 1923 naznaniti v mestnem vojaškem uradu »Mestnem domu«. Na praznik se sprejemajo prijavitelji do 9. do 11. ure. Opustitev naznanitve je kazniv.

Pregledovanje konj. voz. avtomobilov in biciklov. Po razglasu mestnega magistrata se vrši za mesto Ljubljano pregledovanje konj. voz. avtomobilov in biciklov od 15. do 22. maja 1923 na Ambroževem trgu. Več je razvidno iz razglasa mestnega magistrata.

Letošnji nabori za mesto Ljubljano se vrše od 23. do 29. maja v Metnem domu. K naboru pridejo vsi letniki 1906 1902, 1901, 1900 in 1899.

Zdravstveno stanje mesta Ljubljane. Zdravstveni izkaz mesta Ljubljane v času do 29. apr. do 5. maja izkazuje sledeče statistiko: Umrlo je 28 oseb, 13 moških in 15 ženskih. Spola, mrtvi vzroki: življenjska slabost 1, letika 3, pljučnica 1, dušilni kašelj 2, srčna hiba 1, rak 1, drugi naravni smrti vzroki 13, slučajne smrtne poškodbe 2, samomor 2. Med tem časom se je rodilo 26 otrok (1 mrtvorojen) 14 moških in 12 ženskih. Spola, naznanih nalezljivih bolezni: škrlatica 1, ošnice 1, dušilni kašelj 2.

Poprček. V včerajšnje poročilo o obnem zboru ljubljanske kreditne banke je tiskarski škral vrnil nekaj nerodnih napak. Posebno popravljamo odstavce o izkazanih dohodkih, ki se mora glasil: »Izkazani čist dohodek za poslovno leto 1922 znaša 16.963.883 K 16 v napram 13.209.952 K 29 v letu 1921.« Ostale napake ne motijo besedila. Omeniti je še, da je pri tvoritvi nove palače »Lj. Kr. b.« zastopal tisk. oddelki ministrstva pravde še istega dv. sv. Škerlj in ne Škerlić.

Celjske vesti. Javna splošna cepitev koz v Celju. Ker so se črne koke zopet pojavile v nekaterih krajih Slovenije, je mestni fizikat odredil prisilno cepjenje. Cepjenje se prične z 8. majem in traja do 15. junija. Mestni fizikat opravi cepjenje vsak terek in četrtek v tednu od 11. do 12. dopoldne in od 14. do 15. popoldne v svojih ordinacijskih sobi v Vodnikovih ulici. Cepitev pri uradnem zdravniku je brezplačna. Cepilo se bode v navedenih dneh odlašale in vse otroke od izpolnjenosti 2 leta dalje. Redno javno cepjenje malih otrok se bo vršilo v Celju v petek dne 18. maja ob 3. uri popoldne v magistratni dvorani. K cepitvi se morajo prinesli vsi otroci v starosti 2 mesecev dalje do 2 let. Tudi starejše necepljene otroke do 6 let se mora k cepjenju pripeljati. Za koncert srbskega pevskega društva Stankovič iz Beograda, ki se vrši dne 14. t. m. v mestnem gledališču, se dobe vstopnice v predprodaji v knjižarni Gorjanc in Leskovšek na Kralja Petra cesti. Za koncert vlada veliko zanimanje.

Mariborske vesti. Gostovanja. V soboto zvečer smo imeli v Narodnem gledališču pri Faustu kar tri goste iz zagrebške opere in sicer g. Flegla, g. Hrčiča in g. Knitla. Slednji je takorekto stalen gost mariborske opere. O. Flegl nam je poznal gost gost iz Hoffmannovih pripovedk, g. Hrčič pa iz Traviate. V Faustu je Flegl nastopil v svoji najboljši vlogi Mefista. Hrčič v vlogi Valentina. Knitl je pel Faust. Ker je pa Mitrovičeva prevzela Margareto, je bila predstava res prvovrstna kakor ne more biti bližja tudi v večjih mestih. Zagrebški gostje so našli to pot posebno hvaležno občinstvo, ki jih je opetovano svaletno gostilo, ter jim montano varijetalec.

ovacije tudi med predstavo. K dovršenosti je mnogo pripomogla tudi po opernem ravnanju g. Mitroviča na več mestih izboljšana scenografija. Da so Mefista to pot brez običajne brade pustili na oder, je zmanjšalo vito sicer izbornega nastopa g. Flegla. Do tu bi bilo vse lepo in prav. Ampak ko smo slišali tri takorekto najboljše moči zagrebške opere na mariborskem oderu, smo postali šele ponosni na svoje bivše lastne moči, ki so nastopili pri premijeri Fausta in katerih danes menda sploh ni več v Mariboru. Takrat so bili našim prerazvalenim Mariborčanom ti naši domači umetniki vse premalo. Ko je to pot nastopil na oder g. Flegl, smo mnogi, ko smo začeli njegov glas zaspešati, Rumpel je zopet nazaj. In da ni Flegl nekoliko večji in v kretljah nekoliko gibčnejši, bi ga bili tudi vsi drugi prav lahko zamenjali z Rumpelom, ki je iz umetniških krogov neznano kam in zakaj izginil. — Pecen vino na Stajerskem. Zadolga leta so rodila toliko dobrega vina, da sedaj ob času vrenja ne vedo kam z njim. Vinogradniki so se zatekli k vinočemu »pod vejico«. Ako greste ob nedeljah popoldne od Maribora preko Slov. Goric, dobite pri vsaki deseti hiši tako gostilno in vse polno izletnikov iz Maribora, ki si privoščijo po 20—24 K boljše vino, kakor ga plačujejo v Mariboru po 60.—. V Mariboru je vino navadno preveč zveplano — to je trik gostilničarjev, ki slabo vino izboljšujejo z žveplom, drugi dan pa posledica splošni glavoboli in mački. Zunan je v vino pristano in kakor rečeno pecen. Seveda se s širjenjem teh vinočev širi tudi pilančevanje klub siceršnji draginji. Ljudje raje ne jedo, samo da se udajajo alkoholu. Zato tudi tako lepo »napredujemo« na vseh poljih, zlasti pa na narodnem in gospodarskem. Vsa društva brez razlike strank in namena brdiko občutijo brezbriznost, nerestnost in nemožnost svojih ljudi. — Vsi štiril letni časi na Pohorju. Nedeljski izletniki na Pohorje so imeli izredno priliko občudovati na enem in istem prostoru vse štiri letne čase. Na vrhu sneg, na drevju še vodo listje tik njega pa na novo poznanja: listi; nižje spomladansko lice, drevje v nežnem zelenju, solnce pa je pripeklalo pravo poletno. — Poletna vročina. V ponedeljek je v Mariboru vročina dosegla svoj dosežni višek. Opoldne je toplota kazala 31° C v senci. Sploh se letos ne pozna, da se nahajamo šele začetkom maja. Sadi in drevje je že vse odvelo in sicer skoraj vsehkrat — posebno izjema letošnje ne navadno spomladi. — Proti smertni »Ljudske Straže«. Politična oblast je prepovedala snovanje Ljudskih Straž, kakor jih je pričel organizirati poslanec Žebot kot bolne organizacije proti Orjuni.

Velja žrtov. Danes ponoči je umrl gospod Anton Strniša, škotist Kranjske hranilnice v Ljubljani, stanoval Hranilnična cesta 11. Nakopal si je v volni težko bolezen, kateri je seveda podlegel. Rodnini naše sožalje.

Razno smrče. Delavec Pečnik Fr. iz Ljubljane si je zlomil levo nogo. — Josip Markun, posestnik iz Predvorja pri Kranju, si je pri prevažanju drv zlomil desno rako. — Delavec Ivan Javčar pri gradbenem društvu »Obnova« na Pučinah si je poškodoval levo rako.

Invalid Matija Tkalcik umrl. V nedeljo je umrl v zagrebški bolnici invalid Matija Tkalcik, ki je, kakor smo že poročali, umoril v Konjavi na Hrvatskem svojo ženo in njenega sina ter v Zagrebu uradnika pri socialnem skrbstvu Ljubomirja Cvitaša. Tkalcik, ki je bil zelo tuberkulozen, bi imel priti v kratkem priti pred sodišče, ali preje je podlegel težki bolezni.

Napad. Posnetkovskega sina Ivana Hribarja iz Zg. Tuhinja pri Kamniku, je v nedeljo zvečer v Jastrebnik napadel neki Franc Kremen in ga s sunil s nožem v hrbet ter ga na to udaril še s kolom po glavi. Težko poškodovanega so Hribarja prepehali v ljub. bolnico.

Kronika Sv. Jurja. Veselo kmeče življenje je privlačilo v nedeljo na tradicionalni naš grad obilo prijateljev dobre kaplice, ki so na »dostojen« način proslavili sv. Jurja. In pot je zanesla ta gor tudi g. B. V dobri družbi prijateljev se je pridno zalival z sladkim nektarjem in ker je bila vročina silna, žela pa vedno hujša, je bil kmalu globoko v »rožčah«. Ko so ljubljanci že spali spanje pravičnega, se je B. šele spomnil, da gre on tudi domov. Široko meročesto je je priljudal domov. Ker pa je hiša precej visoka je pozabil številko svojega nadstropja in tako je začel mesto v drugo v tretje nadstropje. Potem ključ iz žepa, odprl in preiskoval razna vrata ali brez uspeha. Prestašeno so planile stranke iz sladkega sna in v lepo meško noč so zadoneli krik: »Na pomoč! Vlomilci so v hiši! Polcijala! Pasantje na ulici so začuden obstali in okoli vogala so takol pridrveli trije stražniki ter udri na vlomilce. Tam v tretjem nadstropju pa se jim je mudil komičen prizor. Na stopnicah pred vratmi je ležal B. in renče godrnjal: »Vraga, jaz sem plačal stanovanje, ne pa stopnice...« Polcija je seveda uvidela koliko je bila ura in spravila B. v normalni položaj to je v postelji drugega nadstropja.

Koncert v kavarni »Emona« se vrši danes v torek ob 8. uri zvečer. Godba drav. divizije.

Ne samo ob slovenskih pojedinah, ampak v petek in svetek naj kuhajo naše gospodinjke »Pekatete«. So najcenejše, ker se zelo nakuha.

Čevlje kupite od domačih tovarov trdijo Peter Kozina & Ko. z znakom »Peko«, ker so isti priznani na najbolj in najcenejši. Glavna zaloga na čebelo in drobno Ljubljano, Breg 20, ter Aleksandrova cesta št. 1.

Kino Trivoli. Do četrta se predvaja pretresljiva drama iz angleškega kanadskega zakona »Indijanka« v šestih delanjih. Film je poln krasnih prizorov. V četrtek »Bodi moja ženica« z ljubljencem občinstva Maks Lindrom v glavni vlogi. Salve smeha.

Gospodarstvo.

— Zagrebški trg. Zagreb 7. maja. Cene v dinarjih za 100 kg. postavno baška, odnosno volvodinska postaja notrajo: Baška pšenica (76—77 kg) 450—460, rumena koruza 260—270, bela 295—300, defektna 170—250, rž (71—72 kg) 370—380, ječmen za pivovarne 325—340 za krmo 300—310 oves 280—300, pisani fižol 500—650 beli 450—500, pšenična moka »0« 675—700, »2« 650—675, »4« 625—650, za krmo 200—230, ržena moka 515—530, drobni otrobi 160—175, debeli 250. Tendanca mirna neizpremenjena.

— Novosadska blagovna borza 7. maja. Novi Sad 7. maja. Notrajo v dinarjih: baška pšenica 1 vag. 455, baški ječmen ponudba 305, baški oves 3 vag. 285, banatski ponudba 285, baška koruza 5 vag. 247.50, baška 10—12% defektna 1 vag. 255, baška ab Beograd 1 vag. 262.50, beli baški fižol 1 vag. 493.50 pšenična moka »0« ponudba 670, otrobi v papirnatih vrečah 150. Tendanca: mlačna.

— Beogradska blagovna borza 7. maja. Beograd 7. maja. Notrajo: Pšenica 75 kg. 6% franko Beograd denar 417.50, blago 422.50, 74/75 kg. 8%, 410, 420, 77/78 kg. 3—4% ponudba 455.65, nova koruza, pariteta Smederevo ponudba 260, ječmen franko Beograd prompt ponudba 300, rešetani oves, franko Beograd prompt ponudba 295, sliive garnitura franko Valjevo ponudba 340, otrobi brutto za netto, franko Beograd, ponudba 175. Tendanca čvrsta, blaga mnogo in veliko zanimanje.

— Poučen izlet v Maribor priredi zt svoje člane Sadijsko in vrtnarsko društvo na binkoštni ponedeljek. Odhod iz Ljubljane ob 5.24, povratek ob 10. zvečer ali poljubno. Članom, ki se priglasijo do 15. tm. bo mo preskrbeli znižano vožnjo. Na sporedu je sledeče: 1. ogled vrtnarskega veleprodajeta Džamonja in drug; 2. ogled vinarske in sadijske šole in 3. ogled mesta in njegovih zanimivosti. Priglasje je poslati pravčasno na Sadijsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani, Reslavska cesta 24/II.

— Čarbenje vzorcev blaga, ki jih prinašajo inozemski potniki seboj. Za blagovne vzorce, ki jih nosijo inozemski potniki s seboj ni potrebno posebno spričevalo o izvoru, da se jih zagarini na podlagi minimalne carinske tarife, marveč se na podlagi odloka carinskega sveta z dne 26. aprila, št. 24.448 carinijo taki vzorci po minimalni tarifi na podlagi priznanih legitimacij za trgovske potnike, ki so po trgovskih pogodbah predpisane.

— Dobava signalnih naprav, strelodov. Časovnih stikal za menjale tok in induktorjev za kmetijske čuvajnice. Pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 19. maja 11. ofertalna licitacija glede dobave 20 signalnih naprav, 12 strelodov, 12 časovnih stikal za menjale tok in 12 induktorjev za kmetijske čuvajnice. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Sokolstvo.

— Otvoritev dr. Tavčarjevega sokolskega doma za Poljansko dolino. Bratska društva prosimo, da do 15. maja sporoče Sokolu v Gorenji vasi približno število udeležencev, da se pri približno preskrbeti z živčjem in razdeliti goste na gostilne ter preskrbeti vozove iz Škofje Loke za one, ki reflektirajo na nje. Na razpolago bo nekaj avtomobilov, omnibusov in tovornih voz za prevažanje. Vožnja bo po primernih cenah. Na binkoštno nedeljo v Poljansko dolino, pri kateri priliki bo imel vsakdo priložnost obiskati grob našega rojaka Sokola-staroste dr. Ivana Tavčarja ter videti poljanske kraje, največji vir njegovih duševnih del in njegovega zadnjega dela, sloveče Visočke kronike.

Turistika in sport.

— Celovški Atletiksport-Club (K.A.C.) igra na praznik 10. t. m. v Ljubljani nogometno tekmo proti Iliriji. K.A.C. je bil do lanske jeseni edini prvorazredni klub v Celovcu ter je kot tak tudi pred vojno edini zastopal Celovec v mednarodnih in medmestnih tekmah. Koroško reprezentančno moštvo, ki je doseglo v poslednjem času opetovane zmagovite rezultate proti reprezentantom Graza, Salzburga in Tirolske, je sestavljeno večinoma iz igralcev K. A. C. Ilirija je igrala z njim pred vojno več tekem, med drugimi tudi eno v Celovcu z rezultatom 2:1. Od zadnjih uspehov K.A.C. je omeniti zlasti zmago 2:0 nad T. u. SV. München v. 1860, ki je gostoval v Ljubljani o Vel. noči. — Predprodaja vstopnic se vrši od danes popoldne naprej v trgovini J. Gorec, Dunajska c. Istotam se dobijo običajne proste karte. Znižane člane in dijaške karte se izdajajo edino v predprodaji.

Društvene vesti.

— Akcijski odbor državnih nameščencev, železničarjev in upokojencev sklicuje za torek dne 8. tm. ob 19. (7. uri) zvečer sejo akcijskega odbora, ki se vrši v prostorih Zveze jugoslov. železničarjev Gradišče št. 7. Na sejo naj pošljejo svoje zastopnike vse organizacije, ki v akcijskem odboru že sodelujejo, pa tudi vse one, ki v akcijskem odboru doslej še nimate svojega zastopnika. Povdarjamo važnost seje in obveznost udeležbe. Akcijski odbor.

— Udruženje gled. igralcev v Ljubljani izjavlja tam potom, da g. Rafael Ižanc ni več član luenovane organizacije kakor tudi ne član Nrd. gledališča v Ljubljani, Odbor.

— Zveza n'jih nastavitelcev denarnih zavodov itd. vabi vse člane, da se udeležijo pogreba člane Antona Sterniša, škotista Kranjske hranilnice, ki se vrši v četrtek 10. t. m. ob 14. uri iz Hranilnične ceste št. 11. k Sv. Križu. — Predsedstvo.

— Kolo Jug. sester vabi članstvo na mužen in važen sestanek 9. tm. ob 18. zvečer v društvenih prostorih. Odbor Kol. J. S. — Akademski agrarni klub »Njiva« — Ustanovni občni zbor akad. agrarnega kluba »Njiva« se vrši dne 9. t. m. ob pol 11. v zbornici univerze. — Pripravljalni odbor.

— Razvite prapora mestne organizacije Orjuna Bled v četrtek, dne 10. maja 11. Dnevni red: Ob 10. dopoldne sprejem gostov na kolodvoru Bled, nato pohod pred Zdraviliški dom. Ob 11. slavnosten govor. Ob 12. razvite prapora. Ob 14. kosilo. Po kosilu izlet v skupinah na grad, na jezero, event. v Vintgar itd. Ob 20. zvečer skupen zabavni večer v Zdraviliškem domu. Somišljeniki naše ideje dobrodošli! Odbor Mestne organizacije »Orjuna« Bled.

Julijska krajina.

— Tržaški mestni svet votiral 200.000 lir za Oberdanov spomenik. V seji 4. t. m. je votiral tržaški mestni svet 200.000 lir prispevka za Oberdanov spomenik. Svota se nakaže v štiri letnih obrokih od 1924. dalje. Ugovarjal je nekaj komunistični svetovalec Juraga, pa so ga prevpili drugi, ki so burno aklamirali županov predlog.

— Pomoč Istri. Boda v Istri je priklopila do viška. V Rimu je bila zopet deputacija iz Istre. Sprejel jo je ministrski predsednik Mussolini v navzočnosti raznih ministrskih funkcionarjev in poslušal pazno pritožbe finančnega, davčnega, šolskega in občinskega značaja. Sledila je dolga razprava. Vlada bo dala občinam za nujne potrebe na razpolago 1 milijonov lir, Mussolini je odredil dalje, da se izbržejo davki iz let 1914—1918, katerih avstrijska vlada ni izterjala. Ministrstvu za javna dela je naročeno, da prouči in odredi nujno potrebna dela. Sledijo še neki ukrepi za pristanjšča in plovbo.

— Italijanska imena slovenskih notranjskih občin. Italijanska vlada je dala slovenskim krajem v Julijski krajini nova imena. Za danes si oglejmo notranjske občine. V sodnem okraju Postojna se imenujejo občine odslej takole: Bukovlje je Buciole, Kačjvas je Caccia, Košana je Cossana, Sv. Mihael je postal San Michele di Postumia. Slavino so premetavali italijanski učenjaki na levo in desno, da jim je zazvenela po italijansko, na kar so jo pustili, ali priklanjili so jej »vilico«, tako da se zove Slavina odslej Villa Slavina in naglašja se na drugem zlogu. Postojna je že znana Postumia, Sempteter je San Pietro del Carso. V sosenoškem sodnem okraju so imena, katera so prizadejala italijanskim prisikovalcem velike skrbi. Po dolgih debatah so pretvorili Gorenje Vreme v Auremo di sopra, Britof v Cave Auremiane, Dolenjovas v Villa bassa di Senosechia, Hrenovce so Chrenovizza, Famile Famle, Laže Lase, Senožeče so Senosechia, Sinadole pa se glase tako po italijansko, da so jim prizanesli in bo kraj še nadalje živel s tem imenom. Sodni okraj Bistrica (pod ta okraj spada sedaj tudi nekaj istrskih občin): Brdo je Berdo San Giovanni, Il Bistrica je Bistërza (naglas na drugem zlogu), Jablanica se imenuje Castel Jablanizza, Podgrad je Castelnovo d' Istria, Čelje Ceglie, Jelšane so Elsans, Knežak nosi impozantno ime Fontana del Conte Knežak, Matulje so Mattuglie, Materija Matteria, Kilovče se imenujejo Monte Chilovi (precej kilova ponaredba!). Prem je Primano, Ratečevo Brdo je Ratečevo in Monte. Zagorje je dobilo ime Sagorria San Martino, Smerje Smeria. Trnovce se ponaša z bobnečim imenom Torrenuova di Bistërza. V idrijskem sodnem okraju: Čekovnik je Ceconico, Čerkno Circhina, Dole so ostale Dole, Godovič pa Godovici, Idrija Idria. Spodnja Idrija je Idrija di sotto, Ledine so ostale Ledine, Črnlvrh je Montenero d' Idria, Šentviška gora je Monte Sanvito, Sebrele so Sebrele in Vojsko se imenuje odslej uradno Voschia. Imena ostalih notranjskih občin bomo videli prihodnjič v aidovskem sodnem okraju.

Borzna poročila.

— Zagreb, 8. maja (Izvir.) Zaključek. Devize. Curih 17.15, 17.25, Pariz 6.30, 6.35, London 440, 441, Berlin 0.265, 0.275, Dunaj 0.13275, 0.13375, Praga 282.50, 283.50, Trst 4.62, 4.64, Newyork 94, 94.75, Budimpešta 1.80, 1.85, Valute: dolar 93, 93.50, lira 4.86, 4.58.

— Curih, 8. maja. (Izvir.) Današnja predborza: Zagreb 5.80, Berlin 0.0152, Amsterdam 216.75, Newyork 5.55, London 25.62, Pariz 36.65, Milan 26.95, Praga 16.46, Budimpešta 0.1025, Varšava 0.0115, Dunaj 0.0078, avstr. žig. kro. 0.007825, Sofija 4.30.

— Trst, 7. maja. Zagreb 21.68, Berlin 0.058, Praga 61.—, Pariz 136.50, London 94.50, Newyork 20.40, Curib 370.—.

Poizvedbe.

— Poziv: Prosim onega g. Šofaria, kateri je pred približno dvema meseci vozil meno, gosp. ministra na raz. A. Kristana ter gosp. ravnatelja dr. Ksova izpred Slovenske banke pri ogledovanju posamnih vil prvi dan po Miru, drugi dan po Prulah do vile g. lekarnarja Bakaričiča, da mi blagovoli sporočiti svoj cenl. naslov; radi važne pravne zadeve z omenjenimi gospodi rabim gosp. kot pričo. — Ljubljana, 7. maja 1923. — Hinko Privšek, Zblik št. 3/1.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSILPMEŠEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

V globoki žalosti naznanjava, da je naš nad vse dragi sinko

Boris

danes v nežni dobi nenadoma preminul.

Rado in Mari Ferjančič.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš iskreno ljubljani soprogo oziroma očca, gospod

Anton Mravljak

dne 7. maja 1923 po dolgi, mučni bolezni, previden s tolažitvi sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragoga pokojnika bo v sredo, dne 9. t. m. ob 5. popoldni iz hiše žalosti, Vodmat št. 58 na pokopališče k Sv. Križu.

V Vodmatu, dne 8. maja 1923.

Franciška Mravljak, soproga. — Frano Mravljak, sin. — Marija Mravljak, sinova. Rodbina Zwolinski.

Prodaja se DELAVNICA

v okolici Ljubljane, pripravna za vsako obrt, na lepem prostoru; okrog nje je 400 kvadratnih metrov vrta. — Preuredi se lahko z malim stroški tudi v stanovanje. — Naslov pove uprava lista. 4827

Prodajam

v sredini mesta PARCELO ca. 800 m², 20 korakov od električne postaje, pripravno za zidanje vile, skladišča, obrtnih, odnosno industrijskih naprav. — Cena zmerna. — Naslov pove Anon. zavod Drago Beseljak in drug. Ljubljana, Sodna ulica 5. 4658

Mary Kanobelj

odpravilica južne železnice

v ponedeljek, dne 7. majnika 1923, po dolgi in mučni bolezni ob 11. zvečer mirno v Gospodu zaspala. Pogreb drage pokojnice bo v sredo, 9. maja ob 14. popoldni iz hiše žalosti, Poljanska cesta 15, na pokopališče k Sv. Križu. Bodi ji zemljica lahka! V Ljubljani, dne 8. maja 1923.

Žaljuči ostali starši, brata in sestra.

Potrji globoke žalosti javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš iskreno ljubljani soprogo, najboljši oče, brat, stric, svak i. t. d. gospod

Anton Sterniša

škofnik Kranjske hranilnice

danes ob četrti na eno po dolgem mukopolnem trpljenju Bogu vdano izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb predragoga ranjskega se vrši v četrti ob dveh iz hiše žalosti Hranilnična cesta št. 11 na pokopališče k Sv. Križu. Sv. maša zadušnica se bode brala v frančiškanski cerkvi. Ljubljana, 8. maja 1923.

Globoke žaljuči soproga

Franciška Sterniša z otroci.

Šivilje,

dobro izurjene, SE SPREJMEJO pri: A. Singer, Gradišče 7. 4837

Slike za legitimacije

izdeluje najhitreje Hugon HIBSER, fotograf, Ljubljana, Valvazorjev trg 7 (nasproti Križanske cerkve). 4391

SPREJMEM TAKOJ več prvovrstnih krojaških pomočnikov

za veliko in malo delo. Plačam po plačilni tarifi za prvi razred! Štefan GOMBOC, modni salon, Ljubljana, Dvorni trg 3. 4829

5000.— Din posojila

ISČEM za dobo 15 mesecev proti izredno visokim obrestim. Polna garancija plačila. — Ponudbe pod »Zanesljivo plačilo 10/4842« na upravo lista.

HLAPEC h konjem

in za vsa domača dela, zanesljiv in trezen, SE TAKOJ SPREJME v hotelu »SLON«, Dunajska cesta 2. 4807

Brusne kamne za kose

(prave italijanske, nepresegljive v dobroti), MODRO GALICO, RAJLSKO LICJE, MORSKO TRAVO za modroce v vsaki množini priporočam SEVER & KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica 12. 4811

Dvoje moških koles

SE radi preselitve PRODA. — (Močno trpežno kolo »Waffensrad«, stivo lakirano; cena 6500 kron. Lahko kolo »Dürkopp«, dobro ohranjeno, cena 5400 K). — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 4819

Bodočnost.

Industrijsko podjetje ISČE PO SLOVODKINJO za svojo poslovanje proti udeležbi na dobičku. Obšrne ponudbe naj stavi o ne gospodine, ki so agilne in spretno prodajalke, večje korespondence in knjigovodstva. Zadovoljna bodočnost je zagotovljena! Dopisi naj se pošljejo na upravo »Slov. Narod« pod »Bodočnost/4824«.

Starinske slike

(Langus) in nekaj drugih, SE PRODA. — Sv. Petra nasip št. 15, pritličje. 4820

KUPI SE dobro ohranjena otroška posteljica.

Ponudbe pod »Dobro ohranjena/4841« na upravo lista.

Družabnico,

veščo knjigovodstva, SPREJME DOBRO VPELJANO PODJETJE. — Ponudbe pod »Podjetje 1923/4839« na upravo lista.

Kontoristinja

ISČE SLUŽBE v Ljubljani ali Zagrebu. — Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Ljubljana/Zagreb/4808«.

Enodružinska hiša

z lepim ograjenim vrtom takoj NAPRODAJ v Rožni dolini 106 pri Marjaku. Stanovanje prosto. 4823

Prodajam

radi odpotovanja KLAVIR »Schinabel« za 7000 Din in PISALNI STROJ »Remington« (Sch.), jako dobro ohranjen, za 3500 Din. — Naslov pove uprava lista. 4817

ZAMENJAM

veliko parcelo

ZA MANJŠO. Razlika se izravna po dogovoru. — Ponudbe pod »Zamena/4835« na upravo »Slov. Narod«. 4817

VEČ VAGONOV

Živega apna

prve vrste, iz belih vodnih kamnov, žganih z drvmi, IMA NAPRODAJ po dnevnih cenah IVAN URŠIČ, Zgornje Stranje št. 10, p. Kamnik. — Kakovost zagotovljena. 4834

Prodaja se

3000 KOMADOV KOSTA, NJEVIH DROGOV, od tri in pol do 14 metrov dolžine. Dobava šest tednov. Cena nizka. — Ponudbe na poštini predal 103, Ljubljana. 4836

Otroška posteljica

(železna z novim vložkom), dobro ohranjena in čista, SE PRODA. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 4815

Deček-tekač,

pošten in zdrav, SE SPREJME TAKOJ v trgovini Drago SCHWAB, Dvorni trg 3. 4814

Šivalni stroj,

rabljen, a še dobro ohranjen, SE CENO PRODA. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 4809

SPRETNEGA

krojaškega pomočnika SPREJMEM TAKOJ. Matej CASERMAN, Mar. tinova cesta 9, Ljubljana.

Pozor! Nizke cene.

Oglejte si veliko zalogo otroških vozil, dvokoles, motorčkov, šivalnih strojev in pneumatike. »TRIBUNA«, tovarna dvokoles, 2886 in otroških vozil. LJUBLJANA, Karlovska cesta 4.

PRISTNI

tirolski

za športne obleke, solidno in trpežno blago pri trdki. A. E. Schönbach, Ljubljana, Vestni trg 10.

Bele obleke

ZA BIRMANKE, kakor tudi SPODNJE OBLEKE in DRUGO PERILO zraven, NUDI v veliki izbiri PO NIZKIH CENAH TVRDKA F. in I. GO. RICAR, »PRI IVANKI«, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. 4497

Etaminaste bluže

ročno šitirane, športne bluže v raznih barvah in kakovostih, razna vrhna krila, predpasnike, otroške obleke in drugo nudi po nizkih cenah trdka 4693

F. in J. Gorčar,

»pri Ivanki« LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 29.

HRVATSKO-SLAVONSKA ZEMALJSKA HIPOTEKARNA BANKA u Zagrebu.

PROSPEKT

za emisiju dionica Hrvatsko-Slavonske Zemaljske Hipotekarne Banke od godine 1923.

Glavna skupština dioničara Hrvatsko-Slavonske Zemaljske Hipotekarne Banke obdržana dne 4. aprila 1923. zaključila je povišenje dioničke glavnice

od Din 26,250.000.— na Din 40,000.000.—

i ovlastila je ravnateljstvo, da ovo povišenje provede.

Na osnovu ovog ovlaštenja zaključilo je Ravnateljstvo Hrvatsko-Slavonske Zemaljske Hipotekarne Banke u svojoj sjednici od 4. aprila 1923., da provede ovo povišenje dioničke glavnice izdavanjem od

komada 275.000 novih dionica po nom. Din 50.—

sa pravom na dividendu od 1. januara 1923. i to uz slijedeće uvjete:

1. Dosadanjim se dioničarima prepuštaju kom. 262.500 dionica u nominalnom iznosu od Din 13,125.000.— tako, da imaju dioničari pravo na dvije stare dionice optirati po jednu novu dionicu uz tečaj od Din 65.— tel quel po dionici. Pojedine se dionice ne uvažuju.

2. Dioničari imaju svoje pravo opcije glasom točke 1. prijaviti i predložiti stare dionice bez kuponskih araka na prebiljegovanje u vremenu od

7. maja do uključivo 19. maja 1923

i to: na blagajni zavoda u Zagrebu i podružnice u Osijeku, kod Bosanske Banke a. d. u Beogradu odnosno Sarajevu, i kod Ljubljanske Kreditne Banke u Ljubljani i njezinih podružnica,

za vrijeme uredovnih satova, sa odnosnim ispunjenim i potpisanim očitovanjem, koje leži kod potpisnih mjesta na dispoziciju. Ovo se očitovanje imade, ako se predočuje kod blagajne zavoda u Zagrebu, ispuniti u jednom primjerku, a kod ostalih potpisnih mjesta u dva primjerka.

3. Istodobno sa prijavom izvršenja prava opcije, imade se uplatiti čitava protuvrijednost novih dionica t. j. Din 65.— po komadu. Dioničar, koji nije u gornjem roku prijavio opciju i izvršio uplatu, gubi pravo opcije.

4. Dionice na temelju kojih je dioničar proveo pravo opcije, prebiljegovati će se sa štampiljom »Pravo na dionice emisije 1923. izvršeno«, te će se povratiti dioničaru zajedno sa potvrdom o učinjenoj uplati.

5. Nove dionice izručit će se dioničaru kasnije uz povrat potvrde o uplati za nove dionice.

6. Čitava razlika između nominalne vrijednosti i emisioznog tečaja novih dionica, privesti će se, nakon odbitka troškova emisije, prijavnoj zakladi banke.

7. Posjednici novih dionica učestvuju na dobitku banke počevši od 1. januara 1923.

8. Provedbu ove emisije zajamčuje naročiti sindikat, koji također preuzima fiksno preostalih kom. 12.500 dionica u nominalnom iznosu od D 625.000.—.

U Zagrebu, dne 3. maja 1923.

Ravnateljstvo Hrvatsko-Slavonske Hipotekarne Banke.